

N:o 11.

Af herr **Sandberg**, *angående utförselstull å jernmalm.*

Vår export af jern och stål befinner sig sedan 1889 i ett högeligen oroväckande aftagande. En af vårt lands mest betydande exportartiklar synes vara på väg att alldeles hafva spelat ut sin rol. Nedanstående tabell visar exportsiffrorna i summa för samtliga slag af jern och stål under de senare åren.

	År 1889	1890	1891	1892	1893	1894
Summa ton	321,919	284,843	268,074	263,709	247,655	245,010
Minskning ton		36,076	16,769	4,365	16,054	2,645

Af ofvanstående tabell framgår, att vår export af jern och stål på fem år aftagit med 76,909 ton eller i medeltal med 15,400 ton årligen, hvilken minskning hufvudsakligen drabbar den förut vanliga exportvaran stångjern.

Om denna nedgång fortsätter i samma skala äfven hädanefter, skola vi, oaktadt vårt land vidt och bredt är känt som ett af de jernrikaste i Europa, ej mera exportera något stål och jern.

Det är gifvet, att, då en af våra viktigaste hufvudnäringar sålunda aftager och småningom borttynar, ingenting annat kan återstå för våra kraftigaste arbetare än den sorgliga emigrationen.

En redogörelse för vid våra jernbruk anställda arbetares antal skulle i detta hänseende säga mer än ord, men ledsamt nog är jag för närvarande ur stånd att framlägga en sådan. Det är dock en känd sak, att våra jern-

bruk mer och mer nedläggas och dess arbetare nödgas att lemna sina hem för att i Amerika eller i de norrbottniska grufvorna söka sin utkomst.

Jag kan icke finna någon mera betydande orsak till detta onda än vår allt mer stigande export af jernmalm. Utländingen har funnit det fördelaktigare att till lågt pris köpa råvaran för vårt berömda svenska jern och sjelf förarbeta den tillsammans med sina ofta nog eljest odugliga malm-sorter än att som förut köpa den relativt dyrare färdiga produkten — vårt jern och stål.

Nedanstående tabell visar siffrorna i ton för vår export af jernmalm sedan år 1887.

	År 1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894
Summa ton	41,985	117,350	118,573	187,532	174,144	320,071	484,020	834,295
Ökning ton		75,365	1,223	68,959	—13,388	145,927	163,949	350,275
				(minskning)				

Af denna öfversigt framgår, att vår jernmallexport, som för närvarande i rundt tal kan räknas för en million ton årligen, endast på de senaste tio åren mer än tjugudubblats.

Det säger sig sjelft, att den nytta, vårt land i sin helhet har af denna stora jernmallexport, som under de kommande tio åren mycket väl kan å nyo tiodubblas, om icke ändå mera, är i det hela temligen obetydlig. Grufvefälten gifva visserligen arbete åt några tusen man mera och statens jernvägar erhålla äfven ökade inkomster; men hufvudvinsten går till de utländska köparne, deras mellanhänder samt till utländska aktieägare i våra grufvefält eller i dit anlagda privatbanor.

Skola vi då stilla och tålmodigt åse, huru utländingen suger must och merg ur vårt fosterland? Skola vi stillatigande tåla, att vårt fosterland nästan likställes med en halfciviliserad koloni, hvarifrån utländingen för vrakpris kan hemta jernmalm i oändlighet för att gifva sitt eget folk arbetet och vinsten af dess förarbetande till jern- och stålvaror, hvilka vi sedan sjelfva för dyrt pris ofta måste återinköpa? En hvar torde lätt inse, att långt ifrån allt i detta afseende är som sig bör.

Frågan har visserligen förut vid 1889 års riksdag förelagts i motioner af herrar Reuterswärd och de Laval. På grund af flera orsaker, hvilka dock numera icke förefinnas, blef saken då afslagen. Landets verkliga behof af en måttlig exporttull å jernmalm låg då icke heller i så öppen dag som nu, hvilket äfven framgår af ofvan anförda, jemförelsevis stora jern- och stållexport för 1889.

Det ligger i sjelfva verket mycket nära till hands att inse, att en måttlig exporttull å jernmalm måste göra en flerfaldig nytta. Dels erhåller statskassan årligen millioner i inkomst, dels kan en måttlig exporttull på jernmalm icke annat än på det kraftigaste befrämja återuppblomstringen af vår inhemska, nu så djupt sjunkna jernindustri och sålunda genom att gifva arbete hindra emigrationen. Jag får därför vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville besluta att åsätta jernmalm en exporttull af två kronor per ton.

Stockholm den 25 januari 1896.

J. A. Sandberg.

N:o 12.

Af herr **Bohnstedt**, om afskaffande af rättigheten att på nederlag upplägga spannmål.

Uti en till 1895 års Riksdag afgifven motion, n:o 17, tillät jag mig föreslå aflåtande af en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om sådan ändring af tullstadgan, att rättigheten att på nederlag upplägga spannmål, omalen och malen, måtte upphävas.

Då bevillningsutskottet i sitt betänkande n:o 12 tillstyrkte motionen, och Första Kammaren med stor majoritet biträdde denna utskottets mening, vågar jag äfven nu återupptaga densamma. Att jordbrukets representanter i Andra Kammaren med så ringa intresse omfattade denna för dem ej ovigtiga fråga, torde få tillskrifvas deras obekantskap med frågans verkliga innebörd.